کتابخانه 3.0: هنر ارائه‌ی خدمات کتابخانه به‌صورت مجازی

نکته: مقاله‌های علمی – پژوهشی در مجله کتابدار ۲.۰ داوری نمی‌شود و با مسئولیت نویسنده/مترجم منتشر می گردد. اگر از این مقاله برای مقاله‌ها، پایان نامه‌ها و دیگر مطالب منتشر شده توسط شما، استفاده می‌شود لطفا نام نویسنده/مترجم را در رفرنس خود ذکر کنید و به رفرنس اصلی(لاتین) ارجاع مستقیم ندهید. (این کار از نظر اخلاق علمی صحیح نیست.)

کتابخانه ۳.۰: هنر ارائه‌ی خدمات کتابخانه به‌صورت مجازی

مقدمه

کتابخانه‌ها و نیازهای مشتریان دائماً در حال تغییر هستند. سطوح به‌کارگیری کارکنان، مدل‌های خدمات‌رسانی، دسترسی به منابع و نحوه‌ی خدمت‌رسانی به عموم نیز به‌تناسب تغییر می‌کند. مدیران به دنبال راه‌های مؤثر برای ارائه‌ی خدمت هستند به‌نحوی‌که بتوانند به یک بازگشت سرمایه مناسب حاصل از سرمایه‌گذاری مالی خود دست یابند.

وب ۳.۰ نسل سوم وب است. وب ۳.۰ فنّاوری‌هایی همانند وب معنایی، محاسبات ابری، دستگاه‌های تلفن همراه، اپلیکیشن‌های جدید مربوط به شبکه‌های اجتماعی و فنّاوری‌های جستجوی جدیدی را برای ما به ارمغان آورده است. کتابخانه ۳.۰ به کتابخانه‌هایی اشاره دارد که از وب ۳.۰ استفاده می‌نمایند. نتیجه‌ی نهایی کتابخانه ۳.۰ رسیدن به مجموعه‌ای است که به‌راحتی توسط کاربران کتابخانه بدون توجه به موقعیت فیزیکی آن‌ها قابل‌دسترسی باشد. کتابخانه ۰.۳ یک مکمل مجازی برای فضاهای عمومی کتابخانه‌ای است که می‌تواند به همراه خدمات و مجموعه‌های کتابخانه‌های عمومی به‌صورت یکپارچه عمل نماید. با پیشرفت کتابخانه‌ها، آن‌ها نیز سعی بر این دارند تا از وب ۳.۰ برای ارائه خدمات خود استفاده نمایند. این کار با استفاده از روش‌هایی نظیر توصیف و دسترسی به منابع[۱]، برچسب از استفاده با (RDA) فراداده‌ها و سایر روش‌های توسعه‌ی وب معنایی صورت می‌پذیرد. وب معنایی چهره اینترنت را تغییر داده است، این روند ادامه خواهد داشت تا زمانی که نحوه‌ی ارائه خدمات آنلاین کتابخانه‌ها همانند فهرست پیوسته‌ی همگانی[۲] و جستجوی یکپارچه تغییر و توسعه یابد. طبق نظرات می و نستا[۳](۲۰۱۱) کتابخانه ۳.۰ نباید دنباله‌رو باشد و خود باید پیشرو باشد، همچنین باید سعی بر نوآوری داشته باشد و کار تکراری انجام ندهد.

کتابدارها نیز باید ارتقا یابند. آن‌ها نیز باید بدانند که چگونه از فنّاوری تلفن همراه، شبکه‌های اجتماعی، وب دینامیک، ویجت و فیلتر کردن استفاده نمایند. کتابدارهایی که در محیط کتابخانه ۳.۰ فعالیت دارند تحت عنوان کتابدار ۳.۰ شناخته می‌شوند.

کتابخانه ۳.۰ فراتر از یک ساختمان است. بلکه یک فلسفه‌ی خدمت‌رسانی جدید و یک نوع فعالیت برای جامعه ما است. کتابخانه ۳.۰ مکانی برای تعامل، نوآوری و الهام بخشیدن است.

نویسنده سعی بر آن دارد تا مقالاتی را مرور نماید که وب ۳.۰، فنّاوری‌های وب ۳.۰، کتابخانه ۳.۰ و کتابدارهای وب ۳.۰ را مورد بحث قرار داده‌اند.

به‌منظور درک کتابخانه ۳.۰، نویسنده ابتدا اطلاعاتی را در رابطه با وب ۳.۰ ارائه می‌دهد. وب ۳.۰ به‌صورت یک وب قابل انتقال و شخصی است که بر شخص، جدول زمانی، محتواهای ایجاد شده‌ی مهم متمرکز است، هم‌چنین ویجت‌ها، قابلیت کشیدن و انداختن و برچسب‌های مربوط به فعالیت کاربر را قدرتمند نموده‌اند. گرین[۴] در سال ۲۰۱۱ در مقاله‌ای بیان داشت که «وب ۳.۰ یک گذر تکاملی در چگونگی تعامل مردم با وب و بالعکس را نشان می‌دهد». نسل بعدی وب یعنی وب ۰.۳ شامل مفاهیم مربوط به وب معنایی، وب تلفن همراه و اینترنت همه‌جانبه است. روند فزاینده برای ارائه‌ی تجربیات مربوط به وب از طریق دستگاه‌های تلفن همراه متنوع باید از نظر یادگیری نیز ادامه یابد. وب معنایی که مفهوم داده‌ها را متوجه می‌شود و از فن جستجوی زبان طبیعی استفاده می‌نماید، این قابلیت را ایجاد می‌کند که محتواها و موضوعات مهم برای کارشناسان به‌راحتی یافت شوند و مورد تعامل قرار گیرند. علاوه بر آن، استفاده از دنیای مجازی، شبیه‌سازی، واقعیت تکمیل‌شده و فنّاوری‌های بازی چندکاربره برای یادگیری در بین موارد بصری مربوط به وب ۳.۰ قرار دارد.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

نویسنده در ابتدا با تعریف چیستی وب ۳.۰ و مؤلفه‌های آن شروع می‌کند. سپس، این مؤلفه‌ها توضیح داده می‌شوند، همچنین چگونگی استفاده از آن‌ها در آموزش و توسعه‌ی کارکنان شرح داده می‌شود. پیچیدگی‌های مربوط به استفاده از وب ۰.۳ برای یادگیری سازمانی شامل تأثیر محتوای آموزشی و گیرا بودن آموزش بیان می‌شود. در انتها، نویسنده مزایای فنّاوری‌های وب ۳.۰ را در رابطه با یادگیری و توسعه مرور می‌نماید.

بر طبق نظر لورانت[۵] (۲۰۱۱)، «وب ۳.۰ منجر به یک تغییر الگوی بزرگ و دوران طلایی محاسبات نخواهد شد». با استفاده از وب ۳.۰ اینترنت بالاخره خواهد توانست دنیای مجازی پیچیده و دارای جزئیات زیاد را درک نماید، جایی که تعاملات اجتماعی منجر به مراودات تجاری خواهد شد. در این مقاله نویسنده فنّاوری‌های مربوط به وب ۳.۰ و تفاوت آن‌ها با وب ۲.۰ را مورد بحث قرار خواهد داد. هم‌چنین مثال‌هایی از فنّاوری‌های وب ۳.۰ و چگونگی استفاده از آن‌ها را ارائه خواهد داد.

فنّاوری‌های وب ۳.۰

فنّاوری‌های وب ۳.۰ استفاده از مجموعه‌های موجود در کتابخانه‌ها را بهبود خواهد داد. نویسنده مقاله‌هایی را در رابطه با فنّاوری‌های وب ۳.۰ مرور خواهد کرد تا نحوه‌ی استفاده از وب ۳.۰ را بیان نماید. طبق گفته‌ی هندلر[۶] (۲۰۰۹)، «ما می‌توانیم وب ۳.۰ را به‌صورت فنّاوری‌های وب معنایی ببینیم که با تعداد زیادی اپلیکیشن مبتنی بر وب، یکپارچه شده و قدرتمند گردیده‌اند». در این مقاله، نویسنده اطلاعاتی را در رابطه با اپلیکیشن‌های وب ۳.۰ ارائه می‌دهد و چگونگی یکپارچه‌سازی تلاش‌های انجام شده در قالب وب بیان می‌شود. هم‌چنین نویسنده اطلاعاتی در رابطه با فنّاوری جستجوی معنایی و اپلیکیشن‌های شبکه‌های اجتماعی ارائه می‌دهد.

وب ۳.۰ استفاده از وب را به مرحله‌ای بالاتر ارتقا می‌دهد. هندلر (۲۰۱۰) بیان می‌دارد که «یکی از مشکلات توصیف وب ۰.۳ این است که برخلاف مرورگرهای متعارف وب یا وب ۲.۰، فنّاوری وب معنایی میل به این دارد که یک فنّاوری زیرساختی باشد.» در این مقاله نویسنده اطلاعاتی را در رابطه با وب ۳.۰ و این‌که این فنّاوری چگونه می‌تواند به پژوهشگران دانشگاهی کمک کند، ارائه می‌نماید. او همچنین مثال‌هایی را در رابطه با میزان مفید بودن این فناوری‌ها ارائه می‌دهد. وب معنایی این امکان را برای ما فراهم می‌نماید تا اطلاعات وب را به‌راحتی به اشتراک گذاشته، یکپارچه نماییم، جستجو کرده و ساختاربندی نماییم. به اشتراک گذاشتن و سازمان‌دهی اطلاعات موجود در هر گوشه از وب، هدف اصلی نسل جدید است و انتظار می‌رود که این امر با کمک فنّاوری وب معنایی محقق شود.

کتابخانه ۳.۰

کتابخانه ۳.۰ فراتر از یک ساختمان است. کتابخانه‌ها اطلاعاتی را برای کاربرانشان در هرکجا که از فنّاوری وب ۳.۰ استفاده می‌نمایند، فراهم می‌نماید. می و نستا (۲۰۱۱) می‌گوید «کتابخانه ۳.۰ باید دنباله‌رو نبوده و خود پیشرو باشد، هم‌چنین باید سعی بر نوآوری داشته باشد و کار تکراری انجام ندهد.» کتابخانه ۳.۰ باید راه‌هایی پیدا نماید تا همه‌ی اطلاعات موجود در وب به‌صورت شاخص شده و متصل قابل دسترسی باشند. «هدف این مقاله ارائه یک مرور منتقدانه از وب ۲.۰ و اپلیکیشن‌های کتابخانه ۲.۰ و پیشنهاد انتقال منابع به سمت توسعه‌ی وب معنایی است. مسائل مربوط به کتابخانه ۳.۰ نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. نویسنده با ارائه‌ی مقدمه‌ای درباره‌ی کتابخانه ۲.۰ و وب ۲.۰ شروع می‌کند. سپس مروری بر ادبیات انجام می‌شود. پس از آن روش مورد استفاده در مقاله‌ی آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در ادامه، می و نستا (۲۰۱۱) اطلاعاتی را در رابطه با کتابخانه ۳.۰ ارائه می‌دهد. آن‌ها این نکته را ذکر نموده‌اند که «کتابخانه ۳.۰ یک بخش جدایی‌ناپذیر از وب معنایی خواهد بود که برنز لی آن را به عنوان قدم بعدی در توسعه‌ی وب می‌بیند. جایی که کامپیوترها با کامپیوترها، کتابخانه‌ها با کتابخانه‌ها و اوپک با اوپک صحبت می‌کنند. در نهایت این است کاری که کتابخانه‌ها انجام می‌دهند و جایی که کتابخانه‌ها می‌توانند به‌عنوان رهبر باشند، به صورتی که کتابخانه‌ها و مؤسسات متعددی را به کار می‌گیرند تا پیشرفت نمایند». نویسنده با این ایده موافق است. کتابخانه ۳.۰ باید مشابه این مواردی باشد که ذکر گردید. درنهایت، می و نستا (۲۰۱۱) اطلاعاتی را درباره‌ی اپلیکیشن وب ۲.۰ ارائه می‌دهند که توسط کتابخانه‌ها استفاده می‌شود.

کتابخانه‌ها نیاز دارند که روش تعامل با کاربران را تغییر دهند. طبق گفته‌ی میسون[۷] (۲۰۱۱) کتابخانه ۳.۰ به‌عنوان حامی است و به‌صورت تعاملی حضور فعالانه دارد. ادامه‌ی کتاب، فنّاوری‌های متنوعی را شرح می‌دهد که می‌تواند کتابخانه را برای انجام این امر قدرتمندتر سازد. در این مقاله نویسنده به مرور کتاب وودی ایوانز[۸] تحت عنوان « ساختن کتابخانه

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

:۳.۰ مسائلی در رابطه با ایجاد فرهنگ مشارکت» می‌پردازد. کتاب وودی ایوانز اطلاعات موجود در کتابخانه ۱.۰ و ۲.۰ را مورد بحث قرار می‌دهد. نویسنده پیشنهاد می‌دهد که کتابخانه‌ها باید بدانند چگونه از فنّاوری‌های جدید استفاده نمایند و آن‌ها را مورد بررسی قرار دهند. این کتاب پیشنهاد می‌دهد چگونه این مسئله می‌تواند رخ دهد. همان‌طور که دیوید میسون گفت «این کتاب با بیان فنّاوری برتر وب ۲.۰ و وبلاگ‌های آن آغاز می‌نماید. وبلاگ‌ها در واقع نقطه مقابل کتابخانه‌های قدیمی هستند. آن‌ها رنگی و دارای صدا بوده، قابلیت چرخیدن آزاد دارند، دارای نظر، تعاملی، باز، بدون سانسور و آزاد هستند.» این کتاب هم‌چنین اطلاعاتی را درباره‌ی منابع رایگان ارائه می‌دهد که می‌تواند برای انتقال تجربه مربوط به هر فنّاوری مورد استفاده قرار گیرد (ایوانز، ۲۰۰۹).

خدمات مرجع مجازی[۹]

در ارائه‌ی خدمات مرجع مجازی، علاوه بر کمک به کاربران به‌صورت حضوری یا تلفنی، کتابخانه‌ها سعی بر این دارند تا با توسعه‌ی محتوای قابل انتقال و قابل خواندن توسط تلفن‌های شخصی و سایر دستگاه‌های تلفن همراه به کاربران در هر لحظه از زمان کمک نمایند. بنا بر گفته‌های پینتم و مانسو[۱۰] (۲۰۱۲)، «خدمات مرجع مجازی نوعی از خدماتی است که مبتنی بر تجربه‌ی خدمات متعارف بوده و در قالب محیط فنّاوری اطلاعات توسعه داده شده است، هم‌چنین این خدمات کاربر را از نظر میزان اطلاعات و دانش مورد نیاز برای برخورد تعاملی، مشارکتی، قابل تغییر و همکارانه راضی نگه می‌دارد».

کتابدار ۳.۰

کتابخانه ۳.۰ به کتابدارهایی نیاز دارد که بتوانند با این فنّاوری‌ها کار کنند. ساو و تاد[۱۱](۲۰۰۷) بیان می‌دارند که «زمان استفاده از کتابخانه ۳.۰ بسیار نزدیک است، بنابراین معیار انتخاب کارکنان کتابخانه ۳.۰ چه عواملی است؟»

این مقاله در هفتاد و سومین انجمن و اجلاس عمومی ایفلا[۱۲] ارائه گردید. نویسندگان مسائل و چالش‌هایی را بررسی می‌نمایند که به فنّاوری‌های جدید و سیر وقوع کتابخانه ۳.۰ مربوط هستند. هم‌چنین این مسئله را مطرح می‌نمایند که چگونه کتابخانه‌ها می‌توانند از سایر خدمات ارائه شده در صنعت یاد بگیرند و چگونه کتابدارها می‌توانند مهارت‌های علمی- تخصصی مربوطه را کسب نمایند.

نویسندگان با ارائه‌ی اطلاعاتی درباره‌ی کتابخانه ۳.۰ و کتابدارهای ۳.۰ شروع کردند. کتابخانه‌ها باید از این قضیه اطمینان حاصل نمایند که کارکنان آن‌ها باید برای کتابخانه ۳.۰ آماده باشند. سپس آن‌ها محرک‌های کتابخانه ۳.۰ را مورد بحث قرار دادند. طبق نظر آن‌ها مسیر رسیدن به کتابخانه ۳.۰ نیازمند برخی محرکات است. این محرک‌ها عبارت‌اند از: فنّاوری، رفتار کاربر و محل کار.

کتابخانه ۳.۰ صرفاً برای ارائه خدمت به مردم نیست، بلکه به کاربران خود خدمات خاصی را ارائه می‌دهد. آن‌ها باید بدانند که چگونه اطلاعات مورد تقاضا را ارائه دهند و آن‌ها را برای کاربران قابل دسترس قرار بدهند بدون این‌که درباره‌ی مکان نگران باشند. آن‌ها همچنین باید به کاربران کمک نمایند تا بتوانند از اطلاعات استفاده نمایند. کتابدارها باید بر روی راه‌های جایگزین کار نمایند تا اگر یک حالت از ارتباطات دچار خطا گردید بتوانند اطلاعات را ارائه دهند. سپس ساو و تاد (۲۰۰۷) موانع تغییر را ارائه دادند. سپس، آن‌ها اطلاعاتی را درباره‌ی چگونگی آماده شدن برای کتابخانه ۳.۰ ذکر نمودند.

کتابدارها و کارمندان کتابخانه آینده باید برای یادگیری در هر لحظه از زندگی خود آماده باشند. برخی از کارکنان کتابخانه شاید به‌اندازه کافی تعلیم ندیده باشند؛ بنابراین توسعه حرفه‌ای پیوسته بخشی از کار روزانه‌ی آن‌ها خواهد بود.

محتوای تولیدی کاربران[۱۳]

بخشی از قدرت وب معنایی برای کتابخانه‌ها این است که به کاربران اجازه می‌دهد تا خودشان به‌عنوان یک منبع باشند. یک کتابخانه و وبسایت اوپک قبلاً به‌صورت یک تجربه‌ی یک‌به‌یک بود. درحالی‌که در حال حاضر می‌تواند به‌صورت یک تعامل چندگانه باشد. بر طبق نظر بورک[۱۴] (۲۰۰۹) وب معنایی صفحات را از حالت قابل خواندن و قابل نمایش برای کامپیوترها به حالت قابل فهم توسط کامپیوترها تبدیل می‌کند.

بر مبنای نظرات راه، گول و وانی[۱۵] (۲۰۱۰) وب معنایی (وب ۳.۰) محتوای موجود در وب را تقویت نموده و به آن انرژی

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

می‌بخشد و اصول و فنّاوری‌های پایه‌ای آن می‌توانند مدیریت دانش پایدار را تقویت نموده و بهبود بخشند. این مطالعه منجر به ایجاد یک مدل می‌شود که به سیستم مدیریت دانش مربوط می‌شود و نیازهای کاربران را در دنیای کنونی بیت و بایت برآورده می‌نماید. کتابخانه‌ها همانند سایر سازمان‌ها می‌توانند از فواید وب معنایی بهره ببرند. وب معنایی به یک شخص یا کامپیوتر اجازه می‌دهد که از یک پایگاه داده شروع کند و سپس به یک مجموعه‌ی بی‌انتهای به هم متصل از پایگاه داده‌ها وارد شود. وب معنایی علاوه بر شناسایی کلمات کلیدی و عبارات، به معنای آن‌ها هم توجه می‌کند. این مقاله اطلاعاتی را درباره‌ی چگونگی استفاده از مدیریت دانش برای ارائه‌ی خدمات بهتر به کاربران مهیا می‌نماید.

باسکو، لیف و اسکارل[۱۶] (۲۰۱۲) بیان می‌دارد که توییتر یک زیرساخت شبکه‌ی اجتماعی است که به کاربران اجازه می‌دهد تا پیام‌های کوتاه خود را که بیش از ۱۴۰ کاراکتر نباشند مخابره نمایند. این محدودیت، این نیاز را به وجود می‌آورد تا پیام‌ها سریع سر اصل مطلب بروند که در این صورت باید حاوی اطلاعات باشند. این مقاله این مسئله را بیان می‌نماید که کتابخانه‌ها چگونه از توییتر در کارهای دانشگاهی استفاده نمایند. فنّاوری شبکه‌های اجتماعی دارای پتانسیل زیادی برای استفاده شدن هست. کتابخانه‌ها می‌توانند از محتوای ایجاد شده توسط کاربر بهره ببرند.

کتابخانه‌های تلفن همراه[۱۷]

کتابخانه ۳.۰ یک کتابخانه دانشگاهی در جیب هر دانشجو مهیا می‌سازد. دانشجویان امروز، همواره از فنّاوری تلفن همراه استفاده می‌نمایند. این نیاز وجود دارد که وب‌سایت کتابخانه در ابعاد گوشی نیز قابل‌مشاهده باشد. بر اساس گفته‌های ویلسون، مک کارتی[۱۸] (۲۰۱۰) انقلاب تلفن همراه در حال وقوع است. کتابخانه‌ها باید به سمت توسعه از طریق تلفن همراه حرکت کنند. کتابخانه‌ها باید یک طرح راهبردی برای استفاده از کتابخانه‌ی تلفن همراه برای تبلیغ خدمات خود آماده نمایند. وی شرح می‌دهد که چگونه خدمات کتابخانه می‌تواند خود را با محیط تلفن همراه وفق دهد و چگونه کتابخانه می‌تواند یک نقش فراتر از محوطه‌ی دانشگاه از طریق تلفن همراه ایفا نماید.

این مقاله یک منبع خوب برای کتابخانه‌ها است تا بتوانند کتابخانه‌ی تلفن همراه خود را شروع نمایند. نویسندگان اطلاعات و مثال‌های خوبی درباره‌ی کتابخانه‌ی تلفن همراه ارائه می‌دهند. یک بررسی که توسط کتابخانه‌ی دانشگاه ریرسون انجام شد نشان داد که ۸۰ درصد دانش‌آموزان در سال‌های آینده دارای گوشی تلفن همراه خواهند شد.

کامینک، مریل، بورالی[۱۹] (۲۰۱۰) می‌گوید «خدمات کتابخانه با تغییرات ایجاد شده در محاسبات و کارهای شبکه‌ای دچار تغییر شده است». استفاده از محاسبات انجام شده توسط تلفن‌های همراه دستی همانند پی دی ای‌ها و تلفن‌های همراه فعال با وب[۲۰] افزایش یافته است. کتابخانه‌ها باید تأثیر آن بر مجموعه‌های خود و خدماتی را که ارائه می‌دهند را بررسی نمایند. این مقاله اطلاعاتی در رابطه با ذات محاسبات انجام شده توسط تلفن همراه که توسط کاربران دانشگاهی کتابخانه‌ها انجام می‌شود و هم‌چنین میزان تقاضا برای استفاده از خدمات کتابخانه توسط این دستگاه‌ها با صفحات کوچک را بررسی می‌نماید.

اوپک‌های تلفن همراه

داشتن یک اوپک تلفن همراه یک قدم بزرگ برای کتابخانه است. دانشجویان اوپک فعلی را دوست ندارند، زیرا آن‌ها با ابعاد صفحه‌ی تلفن همراه آن‌ها سازگار نیستند. موری (۲۰۱۰) بیان می‌دارد که «اوپک‌های تلفن همراه، یا موپک‌ها[۲۱] به کاربران کتابخانه سطوح متفاوتی از دسترسی به اطلاعات موجود در اوپک متداول را ارائه می‌دهند و به دو صورت رمزنگاری شده‌اند که برای دستگاه‌های تلفن همراه طراحی‌شده است و یا به‌صورت یک برنامه‌ی مستقل که قابل دانلود است، در دسترس هستند.» این مقاله اطلاعاتی درباره فنّاوری تلفن همراه می‌دهد تا کتابدارها درباره هفت دستگاه ابتدایی تلفن همراه آگاه‌سازی شوند: وب‌سایت کتابخانه، خدمات مرجع پیامکی، موپک‌ها (اوپک‌های تلفن همراه) و نظام کتابخانه‌ی یکپارچه، مجموعه منابع تلفن همراه، کتاب‌های الکترونیکی و مطالب قابل خواندن توسط تلفن همراه، آموزش‌های مربوط به تلفن همراه، تورهای صدا/ ویدیو تلفن همراه. برای هر کتابخانه‌ای که بخواهد به‌صورت سیار باشد، اطلاعات زیادی در این مقاله ارائه شده است. این مقاله اطلاعات زیادی دارد که می‌تواند به کتابخانه کمک کند تا از فنّاوری تلفن همراه بهره‌مند گردد.

خدمات پیام کوتاه (SMS)

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

جایی‌که اینترنت وجود ندارد، پیام کوتاه بهترین راه برای آگاهی از خدمات کتابخانه است. فرانتز، تاکر، ریموند[۲۲] (۲۰۱۱) می‌گوید «پیام کوتاه یک ابزار است که به‌صورت گسترده توسط کتابخانه‌ها برای ارائه‌ی خدمات مرجع استفاده می‌شود». این مقاله ویژگی‌های منحصربه‌فرد پیام‌های متنی را مورد بحث قرار می‌دهد. او برخی برنامه‌های پیام کوتاه و وب‌سایت‌ها را ارائه می‌دهد. پیام کوتاه بهترین راه‌حل برای دانشجویان است. دانشجویان می‌توانند از پیام کوتاه برای کسب اطلاعات درباره‌ی محل کتابخانه، ساعات کاری و خدمات قابل‌ارائه‌ی آن‌ها استفاده نمایند. ارسال پیام به کتابدار می‌تواند یک ابزار خوب برای کاربران باشد که بتوانند از طریق آن اطلاعات مربوط به کتابخانه را به دست آورند.

رمزینه‌ی پاسخ سریع (QR)

کتابخانه‌ها باید خدمات خود را بازاریابی نمایند. رمزهای پاسخ سریع بهترین ابزار برای این کار است. بر اساس گفته‌های ماسیس[۲۳] (۲۰۱۱)، یک کد کیو آر که عبارت جایگزین برای پاسخ سریع یا بارکد دوبعدی است، می‌تواند توسط گوشی‌های هوشمند با قابلیت اسکن خوانده شود. این مقاله که به‌صورت مروری بر ادبیات است، استفاده از کدهای کیو آر در کتابخانه‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهد. استفاده‌های متنوعی از این فنّاوری محرک می‌تواند کتابخانه‌ها را قادر سازد تا قابلیت‌ها و امکانات بیش‌تری برای کاربران خود فراهم آورند. نویسنده با تعریف کیو آر آغاز کرده و سپس به چگونگی دانلود محتوا توسط این کدها پرداخته است. سپس، او مثال‌های دیگری برای استفاده از کیو آر ارائه داده است. کیو آر یک ابزار خوب است، به‌ویژه زمانی که کتابخانه‌ها می‌توانند خدمات خود را مانند جستجو، از ما بپرسید، ساعت‌ها و مکان‌ها، در دسترس بودن کامپیوتر، آموزش‌های ویدیویی و شبکه‌های اجتماعی با استفاده از این کدها را تبلیغ نمایند. کاربران تنها از کد یک عکس گرفته و سپس به همه خدمات موردنیاز خود در کتابخانه دسترسی پیدا می‌کنند.

محاسبات ابری[۲۴]

کتابخانه ۳.۰ نیازمند ابزارهای فنّاوری و کارمندان سطح بالایی است. محاسبات ابری بهترین امکان برای کتابخانه‌هایی است که توان پرداخت هزینه‌های فنّاوری و کارمندان را ندارند. بر طبق نظر یانگ[۲۵] (۲۰۱۲)، محاسبات ابری به چندین گروه شناخته‌شده تقسیم می‌شوند: نرم‌افزار به‌عنوان یک خدمت (SaaS)، سخت‌افزار به‌عنوان یک خدمت (HaaS)، پلتفرم به‌عنوان یک خدمت (PaaS) یا زیرساخت به‌عنوان یک خدمت (IaaS) . این مقاله آخرین اطلاعات را درباره‌ی محاسبات ابری در قالب موارد مربوط به کتابخانه ارائه می‌دهد. نویسنده با تعریف چیستی محاسبات ابری آغاز می‌نماید. سپس انواع محاسبات ابری را ذکر می‌کند. در ادامه، محاسن و معایب محاسبات ابری را بیان می‌کند. در نهایت کاربرد محاسبات ابری در کتابخانه‌ها را مورد بحث قرار می‌دهد. «نسل جدید ILS که مبتنی بر ابر است، به کتابخانه‌های زیادی این اجازه را می‌دهد که اطلاعات مفید خود را به اشتراک بگذارند.»

ابر، نسل جدید فنّاوری اطلاعات است. بر اساس نظر روم رو[۲۶] (۲۰۱۲)، محاسبات ابری که تحت عنوان ابر نیز شناخته می‌شوند، یک پلتفرم قابل مقیاس برای دسترسی سریع موفقیت‌آمیز به سخت‌افزار و نرم‌افزار در اینترنت است، هم‌چنین کاربران غیرخبره هم می‌توانند به داده‌ها دسترسی داشته و آن‌ها را به‌راحتی مدیریت نمایند. این مقاله ویژگی‌های محاسبات ابری را شرح می‌دهد و این‌که این ابزار چقدر می‌تواند در محیط حرفه‌ای دارای کاربرد باشد و هم‌چنین منافع و موانع آن‌ها نیز بیان شده است. نویسنده اطلاعاتی را درباره‌ی موانع محاسبات ابری بیان می‌کند که هر کتابداری باید قبل از استفاده از ابر بداند. سپس اطلاعاتی درباره‌ی استفاده از محاسبات ابری در خودکارسازی بیان می‌دارد. کتابخانه‌ها از مزایای محاسبات ابری و ویژگی‌های آن بهره خواهند برد.

برچسب‌گذاری جغرافیایی[۲۷]

برچسب‌گذاری جغرافیایی به کاربران امکان می‌دهد اطلاعات خاصی را که در مکان خاص قرار دارند، پیدا کند. طبق گفته‌ی اربن[۲۸] (۲۰۱۰)، تیتو سرا[۲۹] و مارکوس واست[۳۰] هر دو از کتابخانه‌ی دانشگاه ایالتی کارولینا[۳۱] قادر به ایجاد تور محوطه مجازی با استفاده از فنّاوری برچسب‌گذاری جغرافیایی (برچسب زدن به مکان‌های خاص بر روی نقشه) و محل فرد (مشخص نمودن محل دقیق شما در روی نقشه) بودند. نویسنده گفت «کتابدارها باید از فنّاوری‌های جدید و به روز به‌منظور رسیدن به سطح افراد قرن بیست و یکم استفاده نمایند.» این مسئله توسط نویسنده شدیداً توصیه می‌شود.

نتیجه‌گیری

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

درنهایت، کتابخانه‌ها به‌صورت مستمر و سریع در حال تغییر هستند. تقاضای مشتریان، نحوه‌ی خدمت‌رسانی، دسترسی به منابع و خدمات به‌صورت عمومی در حال تغییر است. کاربران کتابخانه به دنبال یافتن راه‌هایی مؤثر برای کسب اطلاعات هستند. کتابخانه ۳.۰ مبتنی بر کاربر است و یک مکمل مجازی برای فضاهای عمومی کتابخانه‌ای است. کتابخانه‌های آینده همانند شرکت‌های با فنّاوری بالا عمل خواهند کرد. همانند یک گوگل در مقیاس کوچک که برای جامعه‌ی خاص و به‌عنوان جایگزین یک اثر فیزیکی خواهد بود.

کتابخانه‌هایی که از مدل کتابخانه‌ی ۳.۰ استفاده می‌نمایند، این فرصت را خواهند داشت که در هر مکانی کاربر خود را همراهی نمایند. شما می‌توانید آن را کتابخانه‌ی جیبی بنامید. من فکر می‌کنم کتابخانه ۳.۰ یک توسعه‌ی بزرگ برای کتابخانه‌ها محسوب می‌شود. کتابخانه‌های تلفن همراه و کتابخانه‌های مجازی نسل بعدی کتابخانه‌ها خواهند بود.

در این مرور من نتوانستم اطلاعاتی درباره کویت پیدا کنم، بنابراین، از کتابخانه‌های ACK، AUK، GUST و البابتین بازدید نمودم. به این نتیجه رسیدم که تنها کتابخانه‌ی البابتین از فناوری کتابخانه ۳.۰ استفاده می‌نماید، درحالی‌که بقیه هنوز درگیر این مسئله نشده‌اند. کتابخانه‌ی البابتین، برنامه‌ی مخصوص به خود را دارد و آن‌ها سعی بر این دارند تا وب‌سایت خود را توسعه دهند.

اپلیکیشن‌های آیفون و سامسونگ ابزارهای خوبی برای تبلیغ خدمات کتابخانه و وب‌سایت‌های تلفن همراه هستند. من به کتابخانه‌های کویت توصیه می‌کنم که به سمت ارائه‌ی خدمات کتابخانه ۳.۰ حرکت نمایند. این مدل به کتابخانه‌های کویت اجازه خواهد داد تا کاربران زیادی جذب نمایند. آن‌ها می‌توانند برای خود یک اپلیکیشن داشته باشند که خدمات خود را به کاربران کویت معرفی نمایند. کتابدارها نیز باید توانایی‌های خود را توسعه دهند تا برای کتابخانه ۳.۰ آماده شوند. درمجموع، کتابخانه ۳.۰ به کتابخانه‌ها کمک می‌نماید تا خدمات خود را به‌خوبی توسعه داده و معرفی نمایند.

پانویس:

Resource Description and Access [۱]
Online public access catalog (OPAC) [۲]
Mi & Nesta [۳]
Green [۴]
Laurent [۵]
Hendler [۶]
Mason [۷]
Woody Evans [۸]
Virtual reference service [۹]
Pinto & Manso [۱۰]
Saw & Todd [۱۱]
IFLA [۱۲]
User-generated content [۱۳]
Burke [۱۴]
Rah & Gul & Wani [۱۵]
Bosque & Leif & Skarl [۱۶]
Mobile libraries [۱۷]
Wilson & McCarthy [۱۸]
Cummings & Merrill & Borrelli [۱۹]
web-enabled cell phones [۲۰]
MOPACS [۲۱]
Frantz & Tucker-Raymond [۲۲]
Massis [۲۳]
Cloud computing [۲۴]
Yang [۲۵]
Romero [۲۶]
GeoTagging [۲۷]

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

Urban [۲۸]
Tito Sierra [۲۹]
Markus Wust [۳۰]
North Carolina State University Libraries [۳۱]

منبع: این مطلب ترجمه مقاله ای با این عنوان است: Library 3.0: the art of Virtual Library services

مترجم:فرزانه قنادی نژاد

lib2mag.ir

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها): فرزانه قنادی نژاد
عنوان مقاله: کتابخانه ۳.۰: هنر ارائه‌ی خدمات کتابخانه به‌صورت مجازی
عنوان مجله: کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitابدار 2.0)
دوره مجله(Vol): ۴
شماره مجله(Issue): ۵
سال(Year): ۱۳۹۷
شناسه دیجیتال(DOI):
لینک کوتاه: http://lib2mag.ir/10011

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.